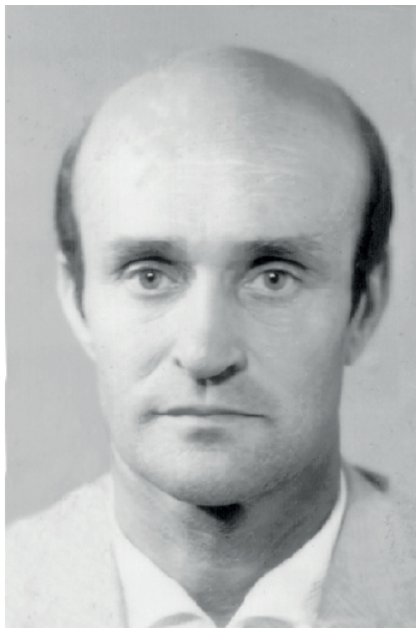

90-річчя Миколи Сидоровича Пушкаря (03.08.1930–21.07.1995) 90 Years' Anniversary of Mykola S. Pushkar (03.08.1930–21.07.1995)

3 серпня 2020 р. виповнилося 90 років із дня народження засновника вітчизняної кріобіології, члена-кореспондента Національної Академії наук України і Академії медичних наук України, професора, доктора медичних наук Миколи Сидоровича Пушкаря. З трагічного дня його смерті минуло 25 років, але й сьогодні не можна переоцінити роль Миколи Сидоровича як у становленні Інституту проблем кріобіології і кріомедицини, так і у житті наукової спільноти Харкова.

М.С. Пушкар народився в с. Шолохово Нікопольського району Дніпропетровської області. Після закінчення Дніпропетровського медичного інституту і аспірантури в Українському інституті удосконалення лікарів (сьогодні ХМАПО) Микола Сидорович багато років займався організаційною діяльністю в галузі медицини та медичної освіти. Ідея створення Інституту виникла в результаті співпраці двох видатних учених і талановитих організаторів науки – академіка, директора Фізико-технічного інституту низьких температур Б.І. Веркіна і доктора медичних наук, професора М.С. Пушкаря, який на той час очолював Проблемну лабораторію низькотемпературного консервування кісткового мозку і крові Українського інституту удосконалення лікарів. Вони не тільки ініціювали ідею створення Інституту проблем кріобіології і кріомедицини, але й втілили її у життя. 11 лютого 1972 р. Президією Академії наук УРСР було прийнято постанову «Про організацію Інституту проблем кріогенної біології і медицини Академії наук УРСР». У подальшому Інститут ввели до складу Відділення біохімії, фізіології і теоретичної медицини АН УРСР. З 1972 по 1983 рр. Микола Сидорович був беззмінним директором Інституту. Його неocenний вклад полягає не тільки у створенні Інституту, а й формуванні наукового колективу. Завдяки спільним досягненням фахівців різних спеціальностей (фізиків, хіміків, біохіміків, біофізиків, біологів, медиків) було створено новий надзвичайно перспективний науковий напрямок – кріобіологія. У 1976 р. за ініціативи Миколи Сидоровича було

On August 3rd 2020 we have marked 90 years of Mykola S. Pushkar birth, an outstanding scientist, founder of the national cryobiology, corresponding member of the National Academy of Sciences of Ukraine and the Academy of Medical Sciences of Ukraine, professor, MD. Since that tragic day 25 years have passed. But even today the role of this outstanding man, a talented organizer of our institute, the Institute for Problems of Cryobiology and Cryomedicine in scientific life in Kharkiv, can be hardly overestimated.

M.S. Pushkar was born in Sholokhovo village of Nikopol area, Dnipropetrovsk region. After graduating from the Dnipropetrovsk Medical Institute and postgraduate studies at the Ukrainian Institute for Advanced Training of Physicians (today Kharkiv Medical Academy of Post-Graduate Education), Mykola S. Pushkar was for many years engaged in organizational activities in medicine and medical education. The idea to establish the institute was conceived as a result of cooperation between two scientists and talented organizers of science, Academician Borys I. Verkin, director of the Institute of Physics and Technology of Low Temperatures and MD, professor Mykola S. Pushkar, who at that time headed the Problem Laboratory of Low-Temperature Preservation of Bone Marrow and Blood of the Ukrainian Institute for Advanced Training of Physicians. They not only put forward the idea of establishing the Institute for Problems of Cryobiology and Cryomedicine, but also embodied it. On February 11th of 1972 the Presidium of the Academy of Sciences of the USSR adopted a regulation for creating the Institute of Cryogenic Biology and Medicine of the Academy of Sciences of the USSR. Later the Institute became a part of the Department of Biochemistry, Physiology and Theoretical Medicine of the USSR Academy of Sciences. M.S. Pushkar was the head of the Institute since 1972 to 1983. His valuable contribution was not only in establishing the Institute, but also in composing the research

побудовано новий корпус Інституту, в якому і дотепер продовжується життя кріобіологічної та кріомедичної науки. Завдяки зусиллям М.С. Пушкаря та команди його однодумців була затверджена спеціальність «кріобіологія» і створено при Інституті Спеціалізовану вчену раду. Ці події стали вирішальними в житті багатьох із нас і дали можливість реалізувати себе в науці.

Прикладом вражаючої наукової прозорливості М.С. Пушкаря було створення «Проблемної лабораторії низькотемпературного консервування кісткового мозку і крові», яка увійшла до складу Інституту, адже ще наприкінці 60-х початку 70-х років минулого століття він усвідомлював важливість створення і зберігання запасів кісткового мозку і крові.

На жаль, Микола Сидорович не встиг здійснити всі плани, але його наукові ідеї надихають послідовників і молодих учених на подальші дослідження.

Сьогодні ми з душевною теплотою згадуємо М.С. Пушкаря – неординарну людину, яка відкрила нові наукові горизонти, надала можливість багатьом учням і колегам реалізуватися у професії, навчила життєвій стійкості та цілеспрямованості.

team. Due to the mutual achievements of the scientists of different specialties such as: physicists, chemists, biochemists, biophysicists, biologists, physicians, a new extremely promising scientific field was originated. In 1976, with M.S. Pushkar initiative there was constructed a new building of the Institute, wherein the life of cryobiological and cryomedical sciences continues up to now. Thanks to the efforts of Mykola S. Pushkar and his team of co-thinkers, the specialty 'cryobiology' was approved and a Specialized Academic Council was created. These events have changed the lives of many of us and provided the opportunity to fulfill ourselves in science.

An establishment of the 'Problem laboratory of low-temperature preservation of bone marrow and blood' which merged the Institute was an example of Mykola S. Pushkar remarkable scientific vision. After all, in the late 60's and early 70's of last century, he realized the importance of creating and maintaining the bone marrow and blood reserves.

Unfortunately, Mykola Pushkar had no time to implement all his plans, but his scientific ideas inspire the followers and young scientists for further investigations.

Today we are with great warmth remembering M.S. Pushkar, an extraordinary man who opened new scientific perspectives, provided many students and colleagues the opportunity to be realized in the profession, taught them to be resilient and purposeful.

